

ONLINE PORADNA E-BEZPEČÍ, ŘEŠENÉ PŘÍPADY V DRUHÉM POLOLETÍ ROKU 2022, ZASE NÁRŮST.

Pavel SCHWEINER

Online poradna E-Bezpečí (www.napisnam.cz) Univerzity Palackého v Olomouci, která se zaměřuje na rizikové chování v online prostředí a kybernetickou kriminalitu, zcela jistě překoná počet případů řešených v roce 2021, alespoň všechno tomu nasvědčuje. Za projevenou důvěru, kdy se na nás obrací více a více klientů, jsme samozřejmě rádi. Případy, jež jsou nám nahlašovány, mají velkou rozmanitost, což jen nasvědčuje a potvrzuje to, jak obrovský a dynamický vývoj má virtuální prostor. Velkým problémem tak stále zůstává sexting, stalking, revengeporn, sextortion a různé projevy kyberšikany, nicméně témat je samozřejmě více. Našimi klienty v poradně nejsou jen děti, ale i dospělí.

Často jsou nám také přeměřovány případy z Linky bezpečí, se kterou taktéž spolupracujeme. Nejedná se o konkurenční subjekt, naším společným cílem je pomoci. Mohu otevřeně říci, funguje to. Od července tohoto roku nám v poradně přistálo více než 200 případů. V tomto období si pak můžeme udělat drobný exkurz co vše v poradně naši poradci řeší a samozřejmě tím potvrdit i užitečnost poradny. V popředí jsou případy, které lze zahrnout do problému zvaného [sextortion](#) :

"Začal mě přes Snapchat vydírat nějaký člověk z Austrálie. Má moje intimní fotky. Chce zaplatit 500\$. Bohužel jsem mu polovinu už zaplatil. Mám vážně strach, že je zveřejní"

"Dobrý den potřebuji poradit před několika měsíci jsem poslala své

nahé fotky jednomu klukovi se kterým jsme si psali teď mi volala jeho přítelkyně bejvalka že se chce zeptat zda mi poslal jeho fotky s penisem Já řekla že ano ale že nwm Hned na to on mi začal vyhrožovat že moje fotky ukáže manželovi nwm co mám dělat každou chvíli jsme nervózní když kouká na fb nebo Messenger já mu ho v Messengeru zablokovala Ale bojím se že to udělá včera jsme sti s manželem v okně a on šel okolo nás a psal mi že jde za ním a že mu je ukáže co mám dělat nechci o manžela přijít také my ten člověk vyhrožoval že pokud to nahlasim na policii rozpíše je všude. (vek 29)"

"Dobrý den, dostal jsem se do situace kdy každý posílá nahé fotky v dnešní době a profil na instagramu mě nyní vydírá pokud nezaplatím zveřejní dané fotografie. Mám screen chatu kde je vydírání vidět. Co bych měl dělat (vek 24)"

"Udelal jsem chybu...mela to byt sranda a nebyla...vydira me nekdo ze slovenska ze zveřejní me video ktere bylo nahrano moji vinnou. Nevim jak z toho ven (vek 23)"

"Dobrý den, odkázali mě na vás z linky bezpečí, jde o to že kamarádka poslala jednomu klukovi nudes a teď jí začal vyhrožovat že fotky rozpošle lidem co to taky rozpošlou a ať pošle další svoje fotky jinak to udělá. Kamarádce je 13 taky a ona to nechce říct rodičům. Ten kluk co jí vyhrožuje jí dal čas do večera a tak bych vás poprosil o nejrychlejší reakci pokud to bude možné. Bohužel je to na Snapchat kde jsou screenshot vidět tak jsem to musel vyfotit svým telefonem a tak se omlouvám za špatnou kvalitu fotek. Taky nevím kolik se vám fotek poslalo ale kdyby jste pak napsali kinda pošlu vám vše co mám. Předem děkuji za odpověď a pomoc... (vek 13)"

a další děti

"Dobrý den. Asi měsíc zpátky si mě na Snapchatu přidal jeden kluk. Byl nejspíš z ameriky/britanie. Mluvil anglicky a on mě přinutil poslat nahé fotky. Poslala jsem mu je sice s cenzurou ale take jsem mu poslala muj zadek v kalhotkach. No nijak se to neřešilo a teď začal byt agresivni. Nechtěl přímo nahe fotky ale "selfie". Když jsem se ho zeptala co chce delat s myma fotkama odpovedel jen "co myslus, ze udelam". Udajne je mu 16 a opravdu na to i vypada

. Nevim zda se jedna o vydirani ale ja jsem si ho blokla a nahlasila. Ja se bojim co udela. Sice neni ani z česka ale bojim se. Take se bojim to rict rodicum. Prosim Vas o pomoc. Předem děkuji. (vek 13)"

"Kiberšikana Neznámý muž (přízvuk a přečíslení z Indie, lže odkud je, kolik mu je a jak se jmenuje) mi začal vyhrožovat přes ig a WhatsApp po té co jsem mu odmítla poslat nudes a sex chaty. Vyhrožuje mně, mé rodině a mým kamarádům. Vyhrožoval mi že ví kde pracuje má máma a že mě přes ní najde. Ze ztrachu jsem mu poslala fotku (jsem na ni oblečená a je mi vidět pouze břicho) a doufala jsem že mě nechá a tak jsem si ho zablokovala. On mi začal psát z jiného čísla ze si ho musím odblokovat a začal moji fotku rozesílat mým spolužákům a kamarádům. Přestane jen pokud mu na videochatu ukážu intimní partie. Dával mi ultimáta (vek 12)"

V řešených případech sextortion je potřeba zachovat chladnou hlavu (bývá to je složité) a rozhodně nic neplatit. Útočníkům jde o zisk, vyhrožují zveřejněním kompromitujícího materiálu, ve většině případech to ale **neudělají**. Pokud oběť nepřistoupí na jejich podmínky, zpravidla do jednoho týdne od počátku vyhrožování, vše utichne. Zde bych upozornil na značná rizika online přátelství a online seznámků a samozřejmě na problém kybersexu: NIKDY NEVÍTE, KDO JE NA DRUHÉ STRANĚ PROFILOVÉ FOTKY, NEBO VIDEOCHATU. Sextortion rozhodně není problém jen mužů, velmi často jsou útoky mířeny i na ženy a dívky. S obětí, která nám napíše, jsme někdy v přímém kontaktu, oběť je vystrašená, neví co se bude dít. Oběti se stydí za to, co udělali a bojí se následků, důležité je oběť zklidnit a pak krok po kroku pomáháme jak ze situace ven. Fenomén sextortion je velmi dobře sepsán [zde](#).

Neustále dokola, pořád a pořád se objevuje SEXTING:

"Dobry den,prosim o radu.Dnes uz byvaleho pritele jsem opustila pred tydнем kvuli jeho alkoholismu a chronicke zarlivosti.Kdysi mi lezl pravidelne do mobilu a ukladal si zpravy.V posledni dobe me nechal i sledovat.Od doby rozchodu pise a vyhrozuje,ze me znici a udela pro to vse.Ma zpravy z meho mobilu i fotky,kde jsem naha.Chce vse zverejnit na FB strankach meho zamestnavatele.Vzhledek k jeho agresivni,vybusne a nasilnicke povaze mam strach o sebe i o svou rodinu. (vek 45)"

"Dobrý den, můj bývalý přítel mě vydírá zveřejněním mých nahých fotek a videí, které má z doby kdy se mnou manipuloval a já byla hloupá a věřila mu. Už dříve mě s tím vydíral aby mě donutil dělat nějaké věci. Nejsme spolu už od května, ale za tu dobu jsme stále udržovali kontakt, protože vyhrožoval sebevraždou a dalšími věcmi. Teď mi tvrdí, že jsem něco provedla, ale sama ještě nevím co a na oplátku daná videa zveřejní. Vůbec nevím na koho se obrátit, ale potřebuju pomoc. Na videích mi jde vidět i do obličeje. Jsem ze všeho už zoufalá a bojím se o svůj budoucí život. Děkuji (vek 19)"

"Nějaká holka ne mě má fotku ale já nevím jestli neví kde bydlím ale já když to viděl hned sem si jí bloknul a bojíme se aby se mi něco nestalo (vek 13)"

"Dobrý den, S jedním klukem jsme dobře vychazeli a posílali si nahe fotky ale jednou to chtel pouzit proti me vyhrozoval mi. Pak jsem ho udal na policii ta me moc nepomohla. Chce se mnou vztah ale ja k nemu nic necitim a nepochopi to takze mi rekl jestli to se mnou nezkusi bude se chovat hrozne. Rikal ze uz fotky nema neverim mu. Dekuji (vek 18)"

"Asi před rokem jsem posílala fotky jednomu klukovi a on si ty fotky uložil. Teď mi začal psát jeho kamarád. Celou dobu jsem nic neposlala. Teď mi začal vyhrožovat že pokud mu nepošlu fotky a videa tak rozešle ty starý fotky. Nevím co mám dělat. Lekla jsem se a smazala chaty takže bohužel nemám důkaz. Je mu 18 (vek 13)"

"Dobri den je mi 24 a před několika lety jsem podala své nahé fotky ted' vím že to byl omil dnes mi napsal dotični že dá fotky na seznamu pokud sním nebudu mít sex nenechá si vysvětlit že mám rodinu..."

"Dobry večer, zjistila jsem od kamaráda, ze jeden muj bývalý ukazuje všem me nahé fotky. Chodíme do stejne školy, takže to ukazuje po škole... jsem v 9ty třídě a je mi 14. Absolutne nevím co mam dělat, nemuzu jit k rodičům, a k nikomu"

"Poslala jsem nahou fotku a nevím jak to udělat aby se to rodiče nedozvěděli nevím jestli jí dotyčný sdílel nebo tak ale mám strach (vek 13)"

"Dobrý den někdo mě vydírá a rozesílá moje nahé video na instagramu. Nevím co mám dělat (vek 15)"

"Dobrý den, Dnes mě na WC ve škole vyfotili devatáci při curání. Pouze penis. Po nahlášení je učitel donutil fotku smazat. Mám strach co bude dál. (vek 11)

Součástí sextingu jsou tzv. **nezvládnuté rozchody**, sdílení intimního materiálu mezi partnery. Sexting má pak blízko k vydírání, vyhrožování a hlavně je velmi oblíbený u dětí. Nejsnažší cestou, jak se vyhnout problému intimních fotek, videí na internetu, je takový materiál vůbec nevytvářet. Je to problém, který se může ozvat i po delší době. Zveřejnění choulostivého materiálu nese jednoznačné riziko-NIKDY NEMÁTE JISTOTU, ŽE TAKOVÝ MATERIÁL SE Podaří ÚPLNĚ ODSTRANIT.

Názorná ukázka co může způsobit intimní materiál po rozchodu - tzv. revenge porn:

"Dobrý den, už jsem bezradná a nevím co mám dělat. Prosím,co mám dělat. Můj bývalý přítel zveřejnil mě nahé fotografie na internetu. Dá se s Tím nějak vypořádat, lidé v mém okolí jsou znechuceni. Děkuji předem za odpověď. (vek 28)"

Do poradny nám rovněž píšou lidé, kterým je doručována nežádoucí pošta, nebo dokonce i problémy s "výhodným investováním" do kryptoměn, či jiných podvodů:

"Dobrý den, volal jsem na linku bezpečí ohledně heknutí účtu a přeměřovali mě k vám , to co mi přišlo mate v příloze , není to první co se mi to stalo, instagram , facebook, microsoft účet , google účet. A mnohem další. (vek 16)"

"Dobrý den, nějaký cizinec mi napsal e-mail z mého účtu, v kterém stálo, že mi heknul mobil a sleduje mě pár měsíců. A teď mě vydírá abych mu poslala peníze a když tak neudělám tak pošle všem mým kontaktům intimní video, které nahrál on. Tím že tu zprávu poslal přes můj e-mail (takže to vypadá jako že jsem si ho poslala sama sobě), na něj nemám nic, jenom mi tam napsal kam mám poslat bitcoiny, na bitcoinovou peněženku. Slibuje tam, že až mu ty peníze pošlu tak smaže to video který natočil a nikam ho nepošle a pak taky smaže virus co mi nainstaloval do mobilu. Ráda bych vám poslala e-mail co my napsal, ale v tom e-mailu píše, že

sleduje každý můj krok a já se bojím, že jakmile bych si to vyfotila a poslala někam tak by to video poslal všem mým kontaktům. Proto píšu přes jiný účet i zařízení. (vek 16)"

"Dobrý den, dnes jsem našel v poště mailovou zprávu, která obsahuje požadavek k převodu částky 400 € na bitcoinový účet vyděrače. Pod vyhrůžkou, že zveřejní na sociálních sítích lechtivé informace o mojí osobě. Asi bych na to nereagoval, kdyby tam nebylo uvedeno správné heslo k mému mailu. (vek 71)"

"Dobrý den, dneska mi zavolal pan který se představil jako policista a prý nějaká žena s plnou moci na mé jméno pokusila půjčit v bance. Určete telefonát byl podezřelý žádné údaje jsem nechtěl dávat. Takže on ukončil hovor kdy jsem mu řekl že požadovat může oficiální přes datovou schránku. A teď jsem zjistil že neznám kam nahlásit případ. Podat podání na policii kvůli tomu že někdo zná moje jméno a má telefonní číslo? Nebo oznámit pokus k podvodu? Nebo podat stížnost že pan otravuje s blbostmi? Děkuji předem. (vek 37)"

"Dobrý den, měl jsem inzerát na fc že prodán kola na auto a ozval se mi nějaký pan ze má zájem ze by jsme to udělali přes GLS tak jsem souhlasil poslal peníze a pak jsem zjistil ze jsou to podvodníci a tet mi vyhrožují přes Messenger. Co s tím mám dělat. ? (vek 29)"

Zvedají se i čísla případů, které se váží k herním účtům:

"Dobrý den, dostal jsem na vas kontakt z(Linky bezpečí). Včera jsem vám volal. Je mi 16 a před dvěma dny jsem dostal e-mail, kde je mi vyhrožováno smazáním herního účtu a nebo prodáním skinu (steam). Měl jsem z toho úzkost. poradte mi, prosím, jak se muži bránit. Děkuji za odpověď. (vek 16)"

"před měsícem si mě přidal do přátel nějaký chlapec (?), znala jsem ho z Roblox (online hra), byli jsme kamarádi, začal být agresivní, začal mi vyhrožovat (smrtí), na to jsem nereagovala, blokla jsem si ho. Nyní si zakládá nové profily a situace se opakuje - snímky z komunikace bohužel nemám, ale zjistila jsem, že se to děje i mé kamarádce, která snímky má - nevím, co mám teď v této situaci dělat, je mi to nepříjemné (vek 13)"

"Dobrý den. Syn hraje hru Fortnite a 25.8. zjistil, že jeho účet u Epic games používá někdo jiný. Změnil mu emailovou adresu, skin atd. Obrátili jsme se na podporu Epic Games, ale tam mi opakovaně napsali, že nemohou ověřit, zda je syn skutečně majitelem účtu, a tudíž nijak nepomohou. Jak postupovat, na koho se obrátit? Účet sice zablokovaný nemá, může se na něj dostat, ale ten dotyčný také, takže si ho vždy zase přenastaví a zadá tam svoje údaje. Následně jsme zjistili, že se připojil i na synův a můj gmail účet. Tam jsme postupovali podle pokynů, zařízení jsme odpojili a změnili hesla. Dokázali byste nám pomoci? (vek 48)"

Napadání účtů na sociálních sítích, fake profily a podobně jsou pak již v naší poradně zcela běžné:

"Dobrý den, zabíva te se i hekru na TikTok máme ve své komunitě přímo tým hekru kteří sundávají účty diváků. Došlo to tak daleko že už nemůžeme ani nic proti nim říct. Předem děkuji za jakoukoliv odpověď."

"Dobrý den doporučili mě vás na emailu linkabezpeci, mám problém a potřebuji ho nějak vyřešit, určitě znáte soc.sít' TikTok nedávno na mě jedna či víc osob stvořili falešný účet s mými fotky, bohužel vím kdo to zřejmě stvořil je jim kolem 50 a 40, potřeboval bych poradit co se s tím dá dělat, už sme to hromada lidí zkoušeli nahlásit ten účet ale nic se nestalo, děkuji za odpověď, viz. Posílám screen toho účtu. (vek 17)"

"Dobrý den, Chtěla bych se zeptat, jak postupovat, když se na instagramu někdo vydává za někoho jiného. Nepíše nic špatného. Jen si myslím, že tento účet není reálně ten, kdo píše. Psali jsme si chvíli i přes sms. Nyní už jen přes Instagram Děkuji (vek 21)"

Za tento rok už jsme vyřešili 435 případů. Dokonce lze říci, že obtížnost řešení případů a s tím spojené útoky a dopad na oběti, jsou čím dál tím více razantnější, útoky agresivnější. Neplatí to u všech řešených případů, ale tento prvek lze v současné době v naší poradně vnímat. Určitě se zvyšuje i počet případů, které jsou za trestně právní hranicí a zaslouží si pozornost Policie ČR, se kterou spolupracujeme.

Pokud má někdo problém, naše poradna je tu právě od toho,

abychom pomohli, našli společné řešení. Někdy je ale potřeba rozepsat své potíže podrobněji. Neradi píšeme náš posudek jen obecně, neboť k dispozici máme velmi málo informací. Nebojte se dát přílohu se závadovou komunikací, nebojte se své potíže rozvést, uvést jasné a konkrétní skutečnosti, které pro posouzení a správný pohled na věc, jsou velmi důležité.

Naší poradnu můžete využít - a to samozřejmě anonymně a zcela zdarma. Poradna je k dispozici na www.napisnam.cz. Další informace o bezpečném chování na internetu naleznete na našem webu www.e-bezpeci.cz a také na našem kanálu na YouTube www.youtube.com/ebezpeci. Sledovat nás můžete také na Instagramu a Twitteru.

Poděkování

Velké poděkování patří všem organizacím, které nás aktivně podporují, především pak Statutární město Olomouc, Olomoucký kraj, Ministerstvo vnitra ČR, společnost O2 Czech Republic a mezinárodní program InterReg. Bez vás by to nešlo!

pro E-Bezpečí
Pavel Schweiner
Univerzita Palackého v Olomouci